

BRASSAI (9 septembrie 1899, Braşov – 8 iulie 1984, Èze, Alpes Maritimes)

Gyula Halász s-a născut la 9 septembrie 1899, la Braşov, localitate de la numele căreia în 1930 va prelua pseudonimul artistic „Brassai” care înseamnă „din Braşov”.

Profunzimea şi acurateţea viziunii sale artistice este demonstrată prin întreaga sa creaţie care nu s-a limitat doar la fotografie, Brassai fiind atras şi de pictură, sculptură, literatură.

După terminarea liceului în Braşov (1917), îşi va continua studiile la Academia de Arte Frumoase din Budapesta şi apoi la Berlin, unde studiază pictura şi sculptura, urmând să colaboreze cu diverse ziare şi publicaţii. Aici va cunoaşte îndeaproape artiştii precum pictorii Kandinsky, Kokoschka şi Moholy Nagy.

În 1924 se va stabili definitiv în Franţa, la Paris -Oraşul Luminilor- unde va rămâne tot restul vieţii. Astfel în 1928 va începe cariera de fotograf la recomandarea lui André Kertész. Parisul nocturn va deveni universul său artistic cu parcurile, bulevardele şi cartierele sale pe vreme de ploaie şi ceaţă. Acest univers va fi supus unei explorări sensibile şi a unei analize chiar dramatice a locuitorilor oraşului, Brassai nefiind interesat de redarea obiectelor sau a arhitecturii clădirilor, elementul principal, în viziunea sa, fiind constituit de personajele care apăreau în imagine. Fiecare cadru fotografic este tratat ca o scenă cu „actori” care îşi interpretau rolul lor.

Astfel va deveni cunoscut odată cu publicarea primului său album fotografic în 1933, „Parisul Noaptea” care surprinde imagini fermecate ale Parisului nocturn şi explorează latura ascunsă şi întunecată a societăţii pariziene. Printre altele, a creat portrete devenite clasice a unor personalităţi din lumea artistică, precum Salvador Dali, Pablo Picasso, Henri Matisse, Alberto Giacometti sau Jean Paul Satre.

Brassai va continua să fotografieze Parisul, astfel realizând prin imaginile sale istoria fotografică a oraşului. Scriitorul şi prietenul său Henry Miller spunea despre el că „atunci când îl întâlneşti îţi dai seama că nu e înzestrat cu ochi obişnuiţi”.

Începând din 1937, libertatea sa deplină în abordarea subiectelor, îi va aduce faima care va depăşi oceanul: o serie de fotografii vor fi expuse la Muzeul de Artă Modernă (MoMA) din New York, în expoziţia intitulată „Photography: 1839-1937”.

În anii 1960 vor urma o serie de expoziţii, dintre care merită menţionată expoziţia „Graffiti” din 1962, dar şi publicarea în 1964 a lucrării intitulate „Conversations avec Picasso”. (a apărut şi în limba română în 1975, Editura Meridiane)

În 1976 va fi decorat cu Legiunea de Onoare, iar în 1978 va publica două noi lucrări: „The Secret Paris of the Thirties” şi „Artists of my Life”.

Deşi a călătorit mult şi a surprins în fotografiile sale multe ţări din Europa şi de peste ocean, universul său artistic va gravita în jurul imaginii Parisului, Brassai fiind supranumit de Henry Miller „ochiul Parisului”.

Expoziţia de faţă îi aduce un tribut marelui artist la 110 ani de la naştere.

Árpád Bartha